

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันนี้ภาวะโลกร้อนถือเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของโลกเป็นอย่างมาก โดยทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ มากมาย อาทิ น้ำท่วม ความแห้งแล้งและไฟป่า ได้เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลกและมีแนวโน้มว่าจะมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในแต่ละปี ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Global warming) เป็นการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศใกล้พื้นผิวโลกและน้ำในมหาสมุทรตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 และมีการคาดการณ์ว่าอุณหภูมิเฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา นับถึง พ.ศ. 2548 คาดว่าอุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลกโดยเฉลี่ยมีค่าสูงขึ้น 0.74 ± 0.18 องศาเซลเซียส ซึ่งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) ของสหประชาชาติได้สรุปไว้ว่า “จากการสังเกตการณ์การเพิ่มอุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 (ประมาณตั้งแต่ พ.ศ. 2490) ค่อนข้างแน่ชัดว่าเกิดจากการเพิ่มความเข้มของแก๊สร้อนระเหยที่เกิดขึ้นโดยกิจกรรมของมนุษย์ที่เป็นผลในรูปของปรากฏการณ์เรือนกระจก” ซึ่งแบบจำลองคาดคะเนภัยอากาศที่สรุปโดย IPCC บ่งชี้ว่าอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยที่ผิวโลกจะเพิ่มขึ้น 1.1 ถึง 6.4 องศาเซลเซียส ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 21 (พ.ศ. 2544–2643) การที่อุณหภูมิของโลกเพิ่มสูงขึ้นทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น และคาดว่าทำให้เกิดภัยลามพ้าอากาศสุดโต่ง (extreme weather) ที่รุนแรงมากขึ้น ปริมาณและรูปแบบการเกิดหยาดน้ำฟ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ผลกระทบอื่นๆ ของปรากฏการณ์โลกร้อนได้แก่ การเกิดไฟป่าที่มีความถี่มากยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงของผลิตผลทางเกษตร การเคลื่อนถอยของธารน้ำแข็ง การสูญพันธุ์พืช-สัตว์ รวมทั้งการกลายพันธุ์และแพร่ขยายโรคต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

จากปัญหาโลกร้อนนั้นทำให้อุณหภูมิของประเทศไทยนั้นสูงขึ้นซึ่งมีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ 34 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์ 75- 85% ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับดัชนีการเกิดไฟป่า (Fire Weather Index ; FWI) อยู่ในระดับที่สูงมาก ในพื้นที่ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง โดยเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดไฟป่ามากและไฟจะลุกสามารถอุปโภคได้มากกว่าไฟใน “Class Moderate” โดยเป็นไฟจะมีความรุนแรงปานกลางถึงสูง ทำให้การควบคุมไฟป่าทำได้ยาก การดับไฟป่าทางอ้อมโดยการทำแนวกันไฟอาจจะไม่พอเพียงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหนัก เช่น เครื่องสูบน้ำดับเพลิง , รถแทรกเตอร์ , เฮลิคอปเตอร์ เพื่อช่วยในการดับไฟที่บริเวณหัวไฟป่า ซึ่งทำให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟป่า และมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการประเมินจำนวนการเกิดไฟป่าในปี 2554 พบว่ามีไฟป่าเกิดขึ้นจำนวน 2,390 ครั้ง และมีการสูญเสียพื้นที่ป่าจำนวน 24,835.1 ไร่ ซึ่งเกิดขึ้นมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ มหาสารคาม ขอนแก่น และภาคตะวันออก ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จากที่กล่าวมาทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียทรัพยากรป่าไม้ที่มีความสมบูรณ์ในป่าเป็นจำนวนมาก ในการดับไฟป่าในแต่ละครั้งทำให้มีความสูญเสียทั้งทางด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดับไฟป่าแต่ละครั้ง

ซึ่งจากปัญหาไฟป่าที่กำลังเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้และคาดว่าจะมีการเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากครั้งขึ้น ในแต่ละปีจึงมีการจัดตั้ง หน่วยงานในการควบคุมไฟป่า สำหรับพื้นที่ในแต่ละจังหวัดเพื่อป้องกันและควบคุมไฟป่า โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยมีภารกิจในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาไฟป่า เพื่อนรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งจะต้องผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีการดับไฟป่าให้ เกิดประโยชน์สูงสุดและรักษาสมดุลตามธรรมชาติของระบบนิเวศป่าไม้ สำหรับในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดับไฟป่าและบรรเทาภัย ในพื้นที่ป่าของแต่ละจังหวัดนั้นประสบปัญหาที่มีความยุ่งยากในการเข้าไปในพื้นที่ที่เป็นต้นตอในการเกิดไฟป่าแต่ละครั้ง อันเนื่องมาจากต้องอาศัยยานพาหนะที่มีขนาดใหญ่ในการขนส่งน้ำสำหรับการดับไฟป่าแต่ละครั้งและการขนย้ายเครื่องมือรวมถึงอุปกรณ์ในการดับไฟป่า ซึ่งขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แต่ละคนทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ซึ่งต้องอาศัยความรวดเร็วและฉับไวในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ดับไฟป่าเข้าถึงพื้นที่ต้นตอของไฟป่าแต่ละครั้งล่าช้า และไม่สามารถดับต้นเหตุของไฟป่าได้ทันถ้วงที่ก่อให้เกิดการลามตามทิศทางของแรงลมในแต่ละครั้ง

สำหรับอุปกรณ์ดับไฟป่าพื้นฐานในการดับไฟป่านั้นจะประกอบด้วย ที่ตบไฟ (Fire swatter or Fire beater) , ถังใส่น้ำ (Backpack pump or Knapsack sprayer) , ครอบไฟป่า (Rake-hoe or Macleod) , พลัวไฟป่า (Fire shovel) และขวนชุดไฟป่า หรือพูลาสกี้ (Pulaski) , คบจุดไฟ (Drip torch) , เครื่องเล็งทิศทางไฟ ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์ต่างๆจะมีน้ำหนักที่มากโดยเฉพาะน้ำที่เป็นสารเคมีที่มีประสิทธิภาพสูงและราคาถูกที่สุด จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้ในการดับไฟป่า แต่การลำเลียงน้ำเข้าไปในพื้นที่ไฟไหม้ที่เป็นป่าเขา สลับชั้นชั้นเป็นเรื่องยากลำบากทำให้เจ้าหน้าที่ประสบปัญหาในการเข้าถึงพื้นที่ที่เป็นสาเหตุเกิดไฟป่าในแต่ละครั้งล่าช้าเนื่องจากต้องอาศัยการเดินเท้าในการปฏิบัติงาน

นายบริญญา คุ้มสรพรม หัวหน้าสถานีควบคุมไฟป่าจังหวัดเลย กล่าวว่าสถานการณ์ไฟป่าของกรมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เนื่องจากมีการสะสมของปริมาณเชื้อเพลิงในป่ามากยิ่งขึ้น ประกอบกับการเกิดปรากฏการณ์ เอลนินโกรุ ซึ่งตรวจติดตามโดยหน่วยงานในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ตรวจสอบความผิดปกติของอุณหภูมิผิวน้ำทะเลตอนกลางของมหาสมุทรแปซิฟิก และจะเกิดการพัฒนาตัวของปรากฏการณ์เอลนินโกรุ ปรากฏเป็นรูปธรรมแล้วทำให้เกิดความแห้งแล้งมากกว่าปกติ สำหรับสาเหตุของการเกิดไฟป่าล้วนเกิดจากการกระทำโดยมนุษย์ทั้งที่ตั้งใจ และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การจุดไฟเผาเพื่อลาสต์ การทำลายของป่า การเผาเพื่อทำไร่ และจุดไฟด้วยความประมาทคึกคักของ ประกอบกับอากาศแห้งแล้งรุนแรง สภาพป่าเป็นทุ่งหญ้าและป่าไม้ จึงทำให้ไฟไหม้ปะลุกตามไปทั่ว

นายสมชัย เพียงสถาพร อธิบดีกรมป่าไม้ ได้กล่าวว่า จากนโยบายของ นายสุวิทย์ คุณกิตติรัชมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการสั่งการให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ ดำเนินการป้องกันและประชาสัมพันธ์เรื่องไฟป่าให้รายวาร์ปั้นที่เสี่ยงภัยที่อยู่รอบพื้นที่ป่าไม้ หรือรอบแนวเขตป่าได้มีความรู้และสร้างความรู้ความเข้าใจปลูกสร้างจิตสำนึกในการดูแลพื้นที่ป่ากว่า 300 หมู่บ้านใน 48 จังหวัดทั่วประเทศ ให้เข้ามายื่นร่วมมือกัน ป้องกันและแจ้งภัยไฟป่ากับเจ้าหน้าที่เพื่อรับเหตุการณ์เกิดไฟป่าในพื้นที่ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนในการป้องกันไฟป่าและควบคุมหมอกควัน ซึ่งจากนโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดการร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และชาวบ้านทำให้เกิดการแจ้งพื้นที่เกิดไฟป่ากับเจ้าหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งกรมป่าไม้ยังได้ดำเนินการตามโครงการป้องกันไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้น้อมนำพระราชดำริ “ป่าเปียก” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า ได้นำไปปฏิบัติ อีกทั้งยังสนับสนุนหนอกลวยในการแจกจ่ายเพื่อป้องกันไฟป่าอีกด้วย

น้อมนำพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เกี่ยวกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่พระองค์ทรงรับสั่งในการพัฒนา “ป่าเปียก” เพื่อการแก้ไขปัญหาไฟป่า โดยใช้วิธีการต่างๆ 6 วิธี ได้แก่ วิธีแรก ทำระบบป้องกันโดยใช้แนวคลองส่งน้ำและแนวพืชชนิดต่างๆ ปลูกตามแนวคลองนี้ วิธีที่สอง สร้างแนวป้องกันโดยอาศัยน้ำาชลประทานและน้ำฝน วิธีที่สาม โดยการปลูกต้นไม้ติดเรือคุณแนวร่องน้ำ เพื่อให้ความชุ่มชื้นอยู่ วิธีที่สี่ สร้างฝายชะลอกความชุ่มชื้น (check dam) ปิดกั้นร่องน้ำขนาดเล็กเป็นระยะๆ เก็บกักน้ำและตะกอนดินบางส่วนไว้ น้ำที่กักเก็บไว้จะแทรกซึมไปในดินบริเวณใกล้เคียง เพิ่มความชุ่มชื้นทำให้เกิดเป็น “ป่าเปียก” วิธีที่ห้า ทำการสูบน้ำจากแหล่งน้ำขึ้นไปสู่ที่สูงเท่าที่จะเป็นไปได้ แล้วปล่อยน้ำลงมา ที่ล่อน้อยๆ ให้ค่อยๆ ซึมลงดิน ทำให้เกิดความชุ่มชื้น อีกต่อการเจริญของต้นไม้ และวิธีที่หก ปลูกต้นกลวยเป็นแนวกันไฟป่าโดยเว้นพื้นที่ช่องว่างของป่าประมาณ 2 เมตร เป็นแนวปูลูกกลวย เนื่องจากต้นกลวยมีน้ำมากกว่าพืชทั่วไป จึงลดความรุนแรงของไฟป่าได้ โครงการในพระราชดำริมีถึง 2,000 โครงการ ซึ่งโครงการปลูกป่าจะแทรกเข้าไปเกือบทุกโครงการ

โดยกรมป่าไม้เชื่อว่าการดำเนินการและวิธีการตาม พระราชดำริป่าเปียกแล้วจะสามารถป้องกันไฟป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จึงได้น้อมนำแนวทางพระราชดำริป่าเปียก มาแก้ปัญหาไฟป่า โดยจะจัดทำแผนงานโครงการต่างตามแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ป่า โดยให้ดำเนินการขยายผลแนวพระราชดำริ “ป่าเปียก (Wet Fire Break)” ซึ่งเป็นแนวทางการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยใช้ความชุ่มชื้นให้ป่าเขียวตลอดเวลา ก็จะสามารถป้องกันไฟป่าได้ นอกเหนือน้ำที่ตามมติ คณะกรรมการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้มีแนวคิดในการนำวิธีการสร้าง “ป่าเปียก” ทั้งหกวิธีมาร่วมสร้างเป็นแนวคิดสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองภารกิจทั้งหมดอย่างในพื้นที่ป่า

จึงเกิดการประมวลแนวคิดในการประยุกต์ใช้ยานยนต์แบบอเนกประสงค์ขนาดเล็ก เพื่อสนับสนุนภารกิจดับไฟป่า สำหรับส่วนควบคุมไฟป่า สำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในแต่ละพื้นที่ป่าของแต่ละจังหวัดโดยอาศัยเป็นยานยนต์ต้นแบบอเนกประสงค์ขนาดเล็กจำนวน 1 ที่นั่ง ที่สามารถบรรทุกน้ำและอุปกรณ์สำหรับดับไฟป่า รวมถึงขนถ่ายเครื่องสูบน้ำขนาดเล็ก สำหรับปฏิบัติการดับไฟป่าเบื้องต้นและบรรทุกเจ้าหน้าที่เข้าสู่พื้นที่ดันเหตุไฟป่าได้อย่างรวดเร็วอีกทั้งยังสามารถกระจายเป็นหน่วยดับไฟป่าแยกย่อยขนาดเล็กในพื้นที่ที่เกิดไฟป่าแบบกระจายตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ดับไฟป่า หรือหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า (หน่วยเสือไฟ) ในพื้นที่ทุกสภาพป่า รวมทั้งสามารถติดต่อประสานงานโดยอาศัยเครื่องมือสื่อสารขนาดเล็กได้ในแต่ละหน่วยยานยนต์อเนกประสงค์ขนาดเล็กและใช้เป็นยานยนต์ตรวจการณ์สภาพป่าที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยได้

อีกทั้งการประยุกต์ใช้ยานยนต์แบบอเนกประสงค์ขนาดเล็ก จะต้องสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรับภารกิจใน “โครงการควบคุมไฟป่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เช่น ลุ่มน้ำทอน จังหวัดอุดรธานี ที่เน้นการสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน (Check Dam) ให้มีการกระจายทั่วพื้นที่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ป่าเปียก” และ “ภูเขาป่า” ป้องกันไฟป่า ชะลอกความชุ่มชื้นในพื้นที่ดันน้ำลำธาร เก็บกักทรัพยากรหรือตะกอนที่จะไหลลงไปตามน้ำทำให้เกิดความชุ่มชื้นของผืนป่า ซึ่งยานยนต์แบบอเนกประสงค์ที่พัฒนาจะต้องสามารถทนถ่ายวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างฝายต้นน้ำขนาดเล็กและกล้าไม้ เพื่อการปลูกทดสอบ และเข้าไปยังพื้นที่ทุรกันดานหรือพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึงให้สามารถทนถ่ายอุปกรณ์รวมถึงกำลังคนในการสร้างฝายต้นน้ำได้

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางศาสตร์ด้านการออกแบบ และทางด้านวิศวกรรม เพื่อประยุกต์ในการสร้างยานยนต์แบบเนกประสงค์ให้ตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้งานในรูปแบบต่างๆของเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าหรือหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า (หน่วยเสือไฟ) ในพื้นที่ป่าแต่ละจังหวัดรวมถึงตอบสนองภารกิจในการสนอง”โครงการควบคุมไฟป่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ในพื้นที่ป่าต่างๆให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในด้านการเข้าถึงพื้นที่ที่หุบกันด้านหรือพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึง และเพื่อเป็นเครื่องทุนแรงและเสริมให้เจ้าหน้าที่มีความสะดวกในการดับไฟป่าอีกด้วยหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติการดับไฟป่าและการเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า สำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

1.2.2 เพื่อพัฒนาและออกแบบยานยนต์เนกประสงค์สำหรับดับไฟป่าและการกิจrongในการสร้างฝายตันน้ำแบบผสมผสาน (Check Dam) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ป่าเบี่ยง” ป้องกันไฟป่า

1.2.3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการใช้งานด้าน ประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา , วัสดุและกรรมวิธีการผลิต , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

1.2.4 เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจกลุ่มเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าสำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการใช้งานยานยนต์เนกประสงค์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ป่า

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. คือ “เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติการดับไฟป่าและการเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า สำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช”

1.3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติการดับไฟป่าและการเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า ในพื้นที่ตามแนวป้องกันไฟป่า

1.3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารเพื่อการเผยแพร่ ความรู้ทางด้านการดับไฟป่า ของส่วนควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยขออนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยตามหนังสือคำสั่งเลขที่ ศธ. 0524.04/5194 และอนุเคราะห์ข้อมูลตามหนังสือคำสั่งเลขที่ ทส. 0904.401/355

1.3.1.3 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ส่วนกลุ่มควบคุมไฟป่า จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยหน่วยงานจำนวน 4 หน่วยงาน คือ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการควบคุมไฟป่า ภาคกลาง จังหวัดกาญจนบุรี , สถานีควบคุมไฟป่า กาญจนบุรี , หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า .

1.3.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (การสาธิตการดับไฟป่าของเจ้าหน้าที่) , แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (ความต้องการพื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุง อุปกรณ์เพื่อการดับไฟป่า) , แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (แนวทางในการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการออกแบบ อุปกรณ์และข้อจำกัดในเชิงลึกของผลิตภัณฑ์ดับไฟป่าแต่ละชนิดที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์เนกประสงค์สำหรับภารกิจดับไฟป่าขนาดเล็ก)

1.3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงคุณภาพอ้างอิงการวิเคราะห์ตามหลักการทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของ นพ. ทวีศักดิ์ นพเกสร (ทวีศักดิ์ นพเกสร. 2551:119)

1.3.2 ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. คือ “เพื่อพัฒนาและออกแบบยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับดับไฟป่าและการก่อจงในการสร้างฝายดันน้ำแบบผสมผสาน (Check Dam) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ป่าเปียก” ป้องกันไฟป่า”

1.3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การศึกษาองค์ประกอบผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการดับไฟป่า คือ กระเบ้าเป็ดดับไฟป่าบรรทุกถังน้ำพร้อมสายฉีดแรงดัน , ไม้ตบไฟป่า , คราดไฟป่า กระเบ้าเครื่องพ่นลมแรงดันสูงเพื่อสร้างแนวกันไฟป่า ประกอบเป็นองค์ประกอบของยานยนต์อเนกประสงค์ที่ใช้ขับเคลื่อนชนิดอุปกรณ์ที่พัฒนาใหม่เพื่อการก่อจงดับไฟป่า

1.3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากหนังสือและเอกสารเพื่อการเผยแพร่ความรู้ทางด้านการดับไฟป่า ของส่วนควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติสัตหีบีและพันธุ์พิช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยผู้วิจัยขออนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยตามหนังสือคำสั่งเลขที่ ศธ.0524.04/5194 ที่ คณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และอนุเคราะห์ข้อมูลตามหนังสือคำสั่งเลขที่ ทส. 0904.401/14 ที่ ส่วนควบคุมไฟป่า ส่วนงานวิชาการ กรมอุทยานแห่งชาติสัตหีบีและพันธุ์พิช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3.2.3 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะสามารถแยกออกเป็นรายด้านเพื่อใช้ในการประมวลผลการพัฒนา ดังนี้

- ด้านการพัฒนาแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ เจ้าหน้าที่ส่วนกลุ่มควบคุมไฟป่า จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยหน่วยงานจำนวน 4 หน่วยงาน คือ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการควบคุมไฟป่า ภาคกลาง จังหวัดกาญจนบุรี , สถานีควบคุมไฟป่า กาญจนบุรี , หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จำนวน 3 ท่าน

- ด้านการระดมสมองเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในสถาบันการศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการ “ระดมสมอง (Brain Storming)”

1.3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (ประเมินแนวคิดในการพัฒnarูปแบบอุปกรณ์ดับไฟป่า 3 ชั้น) , แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (ประเมินแนวคิดในการพัฒนารูปแบบยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับดับไฟป่าและการก่อจงป่าเปียก)

1.3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติ ร้อยละ , ค่าเฉลี่ย , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในช่วงแบบสอบถาม ตอนที่ 3

1.3.3 ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. คือ “เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการใช้งานด้านประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา , วัสดุและกรรมวิธีการผลิต , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว”

1.3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การศึกษาส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สำหรับดับไฟป่าแต่ละชั้น ที่ประกอบบนตัวยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับการดับไฟป่า โดยการวิเคราะห์และนำผลที่ได้มาจัดแบ่งหมวดหมู่เพื่อนำผลการออกแบบและพัฒnarูปแบบตามกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

1.3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกแบบที่ใช้ในการประเมินผลประสิทธิภาพ คือ ทฤษฎีทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ. 2550) โดยอ้างอิงกระบวนการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ 11 ข้อ และพิจารณาเลือกมา 6 ข้อในการนำมาประเมินประสิทธิภาพผลิตภัณฑ์

1.3.3.3 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะสามารถแยกออกเป็นรายด้านเพื่อใช้ในการประมวลผลการพัฒนา ดังนี้

- การประเมินประสิทธิภาพทางด้าน ประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ เจ้าหน้าที่ส่วนกลุ่มควบคุมไฟป่า จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยหน่วยงานจำนวน 4 หน่วยงาน คือ ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการควบคุมไฟป่า ภาคกลาง จังหวัดกาญจนบุรี , สถานีควบคุมไฟป่า กาญจนบุรี , หน่วยส่งเสริมการควบคุมไฟป่า จำนวน 3 ท่าน

- การประเมินประสิทธิภาพทางด้าน การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา , วัสดุและกรรมวิธีการผลิต คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในสถาบันการศึกษา จำนวน 3 ท่าน

1.3.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประเมินประสิทธิภาพ แบบมีโครงสร้าง (ประเมินรูปแบบอุปกรณ์ดับไฟป่า 3 ชิ้น) , แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (ประเมินรูปแบบยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับดับไฟป่าและการกิจป่าเบี่ยง)

1.3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติ ร้อยละ , ค่าเฉลี่ย , ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในช่วงแบบสอบถามตอนที่ 3

1.3.4 ขอบเขตการวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 4. คือ “เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจกลุ่มเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าสำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทյานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการใช้งานยานยนต์อเนกประสงค์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ป่า”

1.3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การศึกษาส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์สำหรับดับไฟป่าแต่ละชิ้น ที่ประกอบบนตัวยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับการดับไฟป่า โดยเน้นการนำอุปกรณ์ดับไฟป่าแต่ละชนิดมาประกอบและจัดรูปแบบแบบยานยนต์ตามแนวคิดที่ผ่านกระบวนการออกแบบหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมในการนำมาใช้งานตามการกิจดับไฟป่าและการกิจป่าเบี่ยง

1.3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกแบบที่ใช้ในการประเมินผลค่าระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ควบคุมไฟป่า คือ ทฤษฎีทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ. 2550) โดยอ้างอิงกระบวนการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ 11 ข้อ และพิจารณาเลือกมา 7 ข้อในการนำมาประเมินค่าระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ควบคุมไฟป่าที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาใหม่

1.3.4.3 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จะสามารถแยกออกเป็นรายด้านเพื่อใช้ในการประมวลผลการพัฒนา ดังนี้

- การประเมินค่าระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ควบคุมไฟป่าทางด้าน ความสวยงาม , ประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว , การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา ; วัสดุและกรรมวิธีการผลิต คือ เจ้าหน้าที่ส่วนกลุ่มควบคุมไฟป่า จังหวัดนครราชสีมา , จังหวัดบุรีรัมย์ , จังหวัดกาญจนบุรี , จังหวัดฉะเชิงเทรา , จังหวัดชัยภูมิ , จังหวัดสระแก้ว จำนวน 18 ท่าน

- การประเมินค่าระดับความพึงพอใจทางด้าน ความสวยงาม , ประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว , การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา , วัสดุและกรรมวิธีการผลิต คือ ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ในสถาบันการศึกษา จำนวน 3

ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ในสถาบันการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการทางด้านอุตสาหกรรมการผลิต ในสถาบันการศึกษา จำนวน 3 ท่าน

1.3.4.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการประเมินค่าระดับความพึงพอใจแบบมีโครงสร้าง (ประเมินรูปแบบอุปกรณ์ดับไฟป่า 3 ชั้นและยานยนต์อเนกประสงค์)

1.3.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในช่วงแบบสอบถาม ตอนที่ 3

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำหรับกรอบแนวความคิดที่นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการวิจัยนั้นผู้วิจัยสามารถที่จะแยกเป็นรายละเอียดเพื่อใช้ในการปรับใช้งานแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น 4 วัตถุประสงค์ ดังนี้

1.4.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. คือ “เพื่อศึกษากระบวนการขั้นตอนการปฏิบัติการดับไฟป่า และการเฝ้าระวังของเจ้าหน้าที่ดับไฟป่าหน่วยชุดปฏิบัติการพิเศษดับไฟป่า (หน่วยเสือไฟ) สำนักป้องกันป่าบprim และควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตหีป่าและพันธุ์พิช” กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ

เอกสารเผยแพร่. กลุ่มควบคุมไฟป่า (2556) กล่าวว่า อุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่สำหรับการดับไฟป่า เครื่องมือดับไฟป่าดับไฟป่าแบ่งกว้างๆ ออกเป็น 2 ประเภท คือ เครื่องมือพื้นฐาน (Hand tool) ซึ่งส่วนใหญ่จะพัฒนาหรือปรับปรุงมาจากเครื่องมือการเกษตร และเครื่องจักรกล (Machinery) โดยแต่ละชนิดแต่ละประเภท จะมีความเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป เครื่องมือดับไฟป่าที่สำคัญมีดังนี้

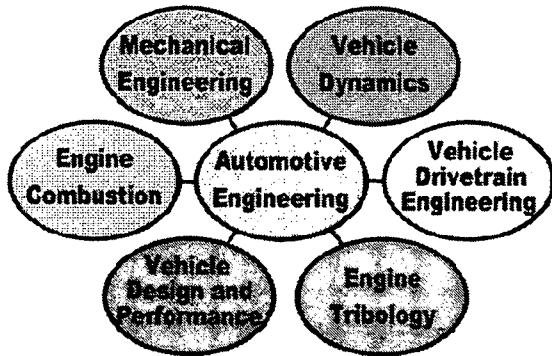
- ทีทับไฟ (Fire swatter or Fire beater) เป็นเครื่องมือดับไฟป่าที่พัฒนาขึ้นโดยใช้หลักการแยกออกซิเจนออกจากองค์ประกอบของสารเคมีที่มีประสิทธิภาพสูงและราคาถูกที่สุด แต่การลากเส้นไฟเข้าไปในพื้นที่ไฟไหม้ที่เป็นป่าเขางานลับชั้บช้อนเป็นเรื่องยากลำบาก จึงต้องออกแบบถังบรรจุน้ำสำหรับสะพายหลังเพื่อความสะดวกในการเดินทางไกล (Backpack pump or Knapsack sprayer) มี 2 ประเภท คือประเภทถังแข็งคงรูป ทำจากอลูมิเนียมหรือพลาสติก และประเภทถังอ่อนพับเก็บได้ ตั้งถังทำจากแผ่นยาง หรือแผ่นผ้าใบเคลือบยาง

- ครอบไฟป่า (Rake-hoe or Macleod) เป็นเครื่องมือที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในงานดับไฟป่าโดยเฉพาะ คือราดและจดหมายเขื่อนต่อให้เป็นเครื่องมือขันเดียว กัน เป็นการประดิษฐ์คิดค้นของ Mr. J.C. Macleod ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญไฟป่าชาวแคนาดา ดังนั้นจึงมีผู้ที่เรียกชื่อเครื่องมือดังกล่าวว่า Macleod ตามชื่อของ Mr. J.C. Macleod

1.4.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. คือ “เพื่อพัฒนาและออกแบบยานยนต์อเนกประสงค์สำหรับดับไฟป่าและการก่อจ่องในการสร้างฝายตันน้ำแบบผสมผสาน (Check Dam) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ “ป่าเปียก” ป้องกันไฟป่า” กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ

กรอบแนวคิดทางด้านการออกแบบยานยนต์ เกี่ยวกับทฤษฎีของอากาศพลศาสตร์ (Aerodynamics) เครื่องยนต์สันดาปภายใน ระบบขับเคลื่อนและถ่ายทอดกำลัง ระบบบังคับและควบคุมยานยนต์ ระบบรองรับ ระบบเบรก ระบบไฟฟ้า ระบบด้านความปลอดภัย ระบบไอเสียและ

ควบคุมมลพิษ กระบวนการผลิตขึ้นส่วนยานยนต์ การบริหารและการจัดการในอุตสาหกรรมยานยนต์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านยานยนต์ รวมถึงการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบและการผลิตซึ่งมีบทบาทสำคัญในภาคการผลิตของอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ ทั้งนี้เพื่อรองรับการพัฒนาด้านเทคโนโลยียานยนต์ ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านสมรรถนะ 3 ด้าน คือ ความปลอดภัย, การประหยัดเชื้อเพลิง และการลดมลพิษ

1.4.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3. คือ “เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการใช้งานด้าน ประโยชน์ใช้สอย , ความแข็งแรงทนทาน , การซ่อมแซมบำรุงรักษา , ราคา , วัสดุและกรรมวิธีการผลิต , ความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว” ครอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ

ครอบแนวคิดทางด้านการออกแบบแบบผลิตภัณฑ์ โดยสามารถที่จะจัดแบ่งออกได้เป็นแนวทางในการที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ ซึ่งจะนำแนวการพัฒนาผลิตภัณฑ์จาก Luddington (อ้างในนิรช สุดสังข์. 2543:23) มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. สรุปรูปแบบ พื้นผิวและการตกแต่ง 2. เลือกข้อเสนอแนะความคิดที่ดีที่สุด 3. การเขียนแบบเพื่อการผลิต 4. การสร้างหุ่นจำลอง 5. ประเมินการออกแบบ

ครอบแนวคิดทางด้านกระบวนการประยุกต์การวิจัยในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยจะต้องอาศัยข้อคำนึงถึงในการพิจารณาเพื่อการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ดังนี้ หน้าที่การใช้สอย (Function) , ความปลอดภัย (Safety) , ความแข็งแรง (Construction) , ความสะดวกสบายการใช้งาน (Ergonomics) , ความสวยงามน่าใช้ (Aesthetics or Sales Appeal) , ราคา (Cost) , การซ่อมแซมง่าย (Ease of Maintenance) ซึ่งอาศัยการใช้ในการสร้างสรรค์งานออกแบบผลิตภัณฑ์ (สถาพร ดีบุญ มี ณ ชุมแพ. 2550:35)

1.4.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4. คือ “เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจกลุ่มเจ้าหน้าที่ดับไฟป่า สำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ในการใช้งานยนต์อเนกประสงค์ในการปฏิบัติงานในพื้นที่ป่า” ครอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ

ครอบแนวคิดทางด้านกระบวนการประยุกต์การวิจัยในการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยจะต้องอาศัยข้อคำนึงถึงในการพิจารณาเพื่อการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ดังนี้ หน้าที่การใช้สอย (Function) , ความปลอดภัย (Safety) , ความแข็งแรง (Construction) , ความสะดวกสบายการใช้งาน (Ergonomics) , ความสวยงามน่าใช้ (Aesthetics or Sales Appeal) , ราคา (Cost) , การซ่อมแซมง่าย (Ease of Maintenance) ซึ่งอาศัยการใช้ในการสร้างสรรค์งานออกแบบผลิตภัณฑ์ (สถาพร ดีบุญ มี ณ ชุมแพ. 2550:35)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.5.1 ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ยานยนต์เนกประสงค์สนับสนุนภารกิจดับไฟป่าขนาดเล็ก สำหรับส่วนควบคุมไฟป่า สำนักป้องกัน ปราบปรามและควบคุมไฟป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตห์ป่าและพันธุ์พืช ที่สามารถผลิตได้ในประเทศและมีราคาต้นทุนการผลิตถูก รวมทั้งใช้วัสดุดีในการผลิตในประเทศ

- ได้ยานยนต์เนกประสงค์สนับสนุนภารกิจดับไฟป่าขนาดเล็ก ที่สามารถเข้าถึงพื้นที่เกิดไฟป่าได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัวสามารถเข้าพื้นที่ทุรกันดานและยากต่อการเข้าถึงได้

- เจ้าหน้าที่ดับไฟป่า มีความสะดวกในการออกแบบปฏิบัติงานในแต่ละครั้งและสามารถขนส่งน้ำและอุปกรณ์ดับไฟป่าเข้าพื้นที่ที่เกิดไฟป่าได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วนในการปฏิบัติงาน

- ยานยนต์ที่ได้จะมีขนาดเล็กมีความคล่องตัวในการเคลื่อนที่บนสัมภาระเข้าไปยังจุดที่เป็นสาเหตุของไฟป่าได้รวดเร็วและทันเวลา

- ได้ยานยนต์เนกประสงค์สนับสนุนภารกิจดับไฟป่าขนาดเล็ก ที่สามารถปรับเปลี่ยนประโยชน์การใช้งานได้อย่างหลากหลายและสามารถรองรับภารกิจในโครงการควบคุมไฟป่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ที่เน้นการสร้างฝายตันน้ำแบบผสมผสาน (CHECK DEM) โดยมีความสะดวกในการขนส่งวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้างเข้าพื้นที่ทุรกันดานได้

1.5.2 ประโยชน์ต่อการนำองค์ความรู้ในการวิจัยต่อไป

- ได้องค์ความรู้ในขั้นตอนและกระบวนการออกแบบและผลิตยานยนต์ สำหรับดับไฟป่า ที่บุคคลทั่วไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานและเป็นหลักการพื้นฐานในการออกแบบยานยนต์ประเภทนี้ หรือสร้างประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

1.5.3 ประโยชน์ต่อประชาชน

- ได้ยานยนต์ที่สามารถปฏิบัติภารกิจที่ช่วยป้องปราการกีดไฟป่าได้รวดเร็วและทันท่วงทีและช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากไฟป่าได้อย่างเหมาะสม

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 ยานยนต์เนกประสงค์ คือ ยานพาหนะที่ใช้ในการภารกิจสำหรับการควบคุมไฟป่าทำหน้าที่ขนส่งอุปกรณ์สัมภาระ และน้ำ เข้าสู่พื้นที่ไฟป่าขนาดเล็กได้อย่างรวดเร็วต่อ 1 หน่วย คือ เจ้าหน้าที่จำนวน 2 นายใน 1 หมู่ขนาดเล็ก

1.6.2 อุปกรณ์สำหรับการดับไฟป่า คือ เครื่องมือที่มีความสำคัญต่อเจ้าหน้าที่ดับไฟป่า ประกอบด้วย 3 ชิ้นที่สำคัญ คือ ถังน้ำดับไฟป่า , 信用卡ไฟป่า , ไม้ตบไฟป่า

1.6.3 เจ้าหน้าที่ดับไฟป่า คือ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติภารกิจในการดับไฟป่าขนาดเล็กในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ของหน่วยควบคุมไฟป่าของแต่ละจังหวัด ใช้เป็นประชากรในการทดลองใช้งานผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

1.6.4 ศูนย์สาธิตการควบคุมไฟป่า คือ องค์กรที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ภารกิจการดับไฟป่าและส่งเสริมความรู้ทางด้านการดับไฟป่าสู่ชุมชนและทำหน้าที่ในการพัฒนาอุปกรณ์สำหรับการดับไฟป่าในเขตพื้นที่นั้นๆ เช่น ศูนย์สาธิตการควบคุมไฟป่าจังหวัดกาญจนบุรี , ศูนย์สาธิตการควบคุมไฟป่าจังหวัดนครราชสีมา เป็นต้น